Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
9 oktober 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/196336

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Unit Instandhouding

Beslistermijn
16 oktober 2026

Bijlage(n)
3

Aan Minister en Staatssecretaris

nota

Staat van de Infrastructuur Rijkswaterstaat en ProRail 2025

Aanleiding

Jaarlijks wordt de Tweede Kamer via de Staat van de Infrastructuur geïnformeerd over de technische staat van de infrastructurele netwerken in beheer bij Rijkswaterstaat en ProRail. De rapportages over het jaar 2025 zijn beschikbaar en kunnen aan de Tweede Kamer verstuurd worden.

Geadviseerd besluit

Verzending van de Staat van de Infrastructuur 2025 Rijkswaterstaat en ProRail naar de Tweede Kamer met bijbehorende kamerbrief. Gezien de inhoudelijke samenhang tussen de Staat van de Infrastructuur en de prioriteringskeuzes van de fondsen is het advies om beide stukken gelijktijdig te verzenden. De Staat van de Infrastructuur-rapportages weerspiegelen dat er sprake is van een groeiende instandhoudingsopgave met neerwaartse trends. Dit onderstreept het belang van prioritering om de basis van onze infrastructuur weer op orde te krijgen.

Kernpunten

<u>Staat van de Infrastructuur Rijkswaterstaat 2025</u>

- Door het uitvoeren van meer onderhoud en vernieuwing én het inzetten van meer beheersmaatregelen in 2025 is Rijkswaterstaat erin geslaagd de veiligheid op de netwerken op orde te houden. Desondanks is het functioneren van de netwerken verder onder druk komen te staan.
- De inzet van beheersmaatregelen is opgelopen tot in totaal 101 locaties met gebruiksbeperkingen voor weg- en scheepvaartverkeer en 167 locaties met een verhoogd inspectieregime.
- De prestaties van de stormvloedkeringen en primaire waterkeringen op het gebied van veiligheid en de prestaties van de sluizen op het gebied van beschikbaarheid worden als ‘matig’ beoordeeld. Dit betekent niet dat de situatie direct onveilig is en dat de objecten niet functioneren, maar wel dat meer maatregelen nodig zijn om de risico’s te beheersen.
- Om de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de infrastructuur op peil te houden is meer prioriteit voor instandhouding nodig, er moet meer onderhoud en vernieuwing worden uitgevoerd en beheersmaatregelen worden ingezet. De prioriteringskeuzes beogen de negatieve trends van stijgende storingen en meer en langer durende beperkingen te keren door aanvullende middelen voor exploitatie en onderhoud beschikbaar te stellen, waarmee wordt voorzien in de benodigde dekking voor het basiskwaliteitsniveau.
- Op de netwerken van Rijkswaterstaat zullen de meeste prestaties naar

verwachting nog afnemen door verdere veroudering en omdat de effecten van de prioritering nog niet direct zichtbaar zijn.

Staat van de Infrastructuur ProRail 2025

- ProRail concludeert in de rapportage dat de technische staat van de spoorinfrastructuur in het afgelopen jaar ruim voldoende is.
- Er zijn echter wel uitdagingen: De neerwaartse trend van de resterende levensduur zet door. Gezien de beoordeling van ruim voldoende leidt dit niet direct tot problemen, maar het laat wel zien dat de opgave de komende jaren groeit. Daarnaast kunnen nieuwe ontwikkelingen als klimaatverandering of nieuwe wetgeving de opgave vergroten en vraagt het een steeds grotere inspanning van ProRail om de afgesproken prestaties te behalen. Dit komt tot uitdrukking bij de impactvolle verstoringen waar ProRail aangeeft dat zij ondanks grote inspanning dit jaar waarschijnlijk niet volgens de norm kunnen presteren.
- Daarnaast is er ook sprake van een instandhoudingsopgave die niet in het BKN Spoor is opgenomen. Zowel de vervanging van de treinbeveiliging door ERTMS als het onderhoud en in beheer nemen van de Hogesnelheidslijn (HSL) Zuid (nu uitgevoerd door Infraspeed en straks door ProRail) hebben grote invloed op de opgave en daarmee ook op de staat van de infrastructuur. Een succesvolle uitrol van beiden programma's is dus essentieel als we de staat van de infrastructuur stabiel willen houden. Bij de prioritering wordt daarom zowel het BKN spoor, de HSL als ERTMS voorzien van extra middelen.
- De prioriteringskeuzes werken door in de prestaties. Wanneer we niet de benodigde investeringen in onderhoud en vernieuwing doen dan heeft dat een effect op afgesproken prestaties zoals impactvolle storingen. Via de prioritering wordt daarom vol ingezet op instandhouding en zijn er extra middelen voor instandhouding beschikbaar gesteld.

Krachtenveld

- De Staat van de Infrastructuur-rapportages worden tegelijk gepubliceerd met de prioriteringskeuzes die zijn gemaakt op basis van het afweegkader. Gezamenlijke publicatie zal leiden tot politieke- en media-aandacht. Daarbij is het goed te benoemen dat:
  - De Staat van de Infrastructuur rapportages weerspiegelen dat er sprake is van een groeiende instandhoudingsopgave met neerwaartse trends. Dit onderstreept het belang van prioritering om de basis van onze infrastructuur weer op orde te krijgen.
  - De conclusies uit de Staat van de Infrastructuur en informatie over objecten met uitgesteld onderhoud, gebruiksbeperkingen of verhoogde inspectieregimes zullen worden gekoppeld aan de prioriteringskeuzes. Dit zal leiden tot vragen over de gemaakte prioriteringskeuzes en de consequenties voor individuele objecten.
- De passage '*Inzicht in de vervangingsopgave'* is in de Kamerbrief opgenomen om voor ProRail invulling te geven aan de motie Grinwis: *"verzoekt de regering om bij de jaarlijkse Staat van de Infrastructuur en/of het Meerjarenplan Instandhouding een financiële paragraaf op te nemen met per project cumulatief inzicht in de geraamde vervangingsopgave waarvoor nog geen financiële dekking beschikbaar is.''*
  - Invulling van de motie voor RWS volgt bij het Meerjarenplan Instandhouding, omdat via dit plan al wordt gerapporteerd over de voorziene programmering en de budgettaire doorwerking. Het Meerjarenplan wordt geactualiseerd na het definitief maken van de prioriteringskeuzes, naar verwachting wordt dit gecommuniceerd met de Kamer in het eerste halfjaar van 2027.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief 'Staat van de Infrastructuur Rijkswaterstaat en ProRail 2025'.	Het aanbieden van de rapportages Staat van de Infrastructuur 2025 van Rijkswaterstaat en ProRail.
2	Rapportage 'Staat van de Infrastructuur Rijkswaterstaat 2025'.	Rapportage die inzicht geeft in de technische staat van de netwerken in beheer bij Rijkswaterstaat.
3	Rapportage 'Staat van de Infrastructuur ProRail 2025'.	Rapportage die inzicht geeft in de technische staat van het netwerk in beheer bij ProRail.

Datum
9 oktober 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/196336

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Unit Instandhouding

Aan
Minister en Staatssecretaris

Bijlage(n)
3